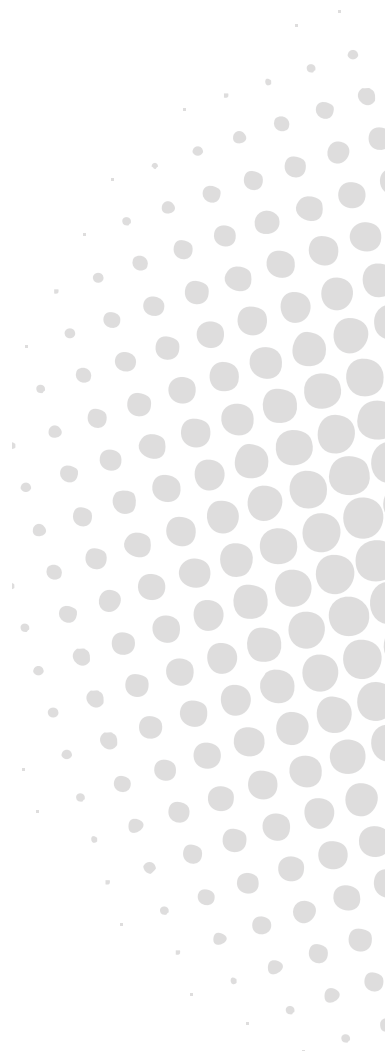

БОКО СТОЈИЧИЋ

**ИСПЕЦИ
ПА РЕЦИ**

СРПСКЕ НАРОДНЕ ИЗРЕКЕ

ЂОКО СТОЈИЧИЋ

ИСПЕЦИ ПА РЕЦИ

СРПСКЕ НАРОДНЕ ИЗРЕКЕ

УКРАС НАРОДНОГ ДУХА И ГОВОРА

Педесет година скупљао сам српске народне изреке. Прву сам записао далеке 1957. године слушајући разговор групе људи различитог узраста и нивоа образовања. Они су се о нечем препирали и један је као кључни доказ употребио изреку: „Устани куме, да седне свирачева мајка!“

У први мах тешко је разумети ову изреку, али она у себи крије сјајну мисао неприхватања ремећења правог реда вредности. На свадби је после младенаца, најважнији кум. Свирачева мати нема неку важну улогу на свадби јер је и свирац обично плаћен, а кум је за породицу врло важан. И сада неко хоће да постави на кумово место свирачеву мајку!

Изреке, обично, нису одвајане од пословица. И у збирци славног Вука Стефановића Караџића, оне иду заједно. Вук изреке назива „у обичај узете ријечи.“

Ја сам изреке одвојио од пословица и проучавао их као посебну врсту раскошног народног усменог стваралаштва. Две моје књиге „Српских народних изрека“ у издању „Вечерњих новости“ у 40.000 примерака распродате су за шест месеци. И овај пример показује у којој мери наши читаоци цене усмена књижевна дела свог народа.

На Сајму књига у Београду 2006. године „Српске народне изреке“ проглашене су за књигу године. У првој и другој књизи има укупно 27.356 изрека.

За овај издавачки подухват пресудно је утицао тадашњи директор и главни и одговорни уредник „Вечерњих новости“ Мањло Мањо Вукотић.

Објављени су многи прикази и коментари, а међу изјавама објављеним у штампи истичем ових неколико:

Да Ђоко Стојићић није ништа друго урадио, само да је педесет година скупио српске народне изреке и објавио их у две обимне књиге – доста је урадио!

Добрица Ђосић

Вуковим књигама ишао је Ђоко Стојићић. По броју изрека далеко прешао укупну количину траже у Вуковој збирци.

Академик Павле Ивић

Ова необична књига сведочи да је наш језик и данас, као и у Вуково време, најрежнији млад, да се стилно обнавља, да је неусијан у стваралачким иновацијама.

Јован Деретић

Драж открића има подухвати Ђоке Стојићића. Аутор је очигледно открио велики њујун разности, старости и новоти новца, у коме има многи прaviх злочника.

Драгиша Витошевић

Ово је величанствена књига на коју се ослања сваки разговор међу људима.

Милоје Поповић Каваја

Без икакве намере да Стојићића поредим са Вуком Караџићем, морам рећи барем то да он иде Вуковим путем.

Бранко Брборић

Сада смо, поново, Вукотић и ја пред изазовом. Овај избор изрека је нешто скраћен, али на око 300 страница ове књиге, остало је бисерје које је народ избрусио у својим колибама језика. Цео, дуги, ћердан, којим се свако може окитити и поносити.

Свака култура.

Сваки народ.

Ђ. Стојичић

Ајде, живели, дуго се виђали, добре коње јахали!

Ајде, нека је са срећом!

Ајде, попе, буди човек!

Ајд' још мало, сутра се не ради!

Акобогда и срећа јуначка!

Ако бруку није тражио, она му је дошла сама.

Ако буде здравља, биће и среће!

Ако буде печурака, наћи ће се котарица.

Ако будеш мост, свако ће да те гази.

Ако верујеш лако, превариће те свако.

Ако га не познајеш, види с ким се дружи.

Ако га пензија не стигне, све ће он то да схвати.

Ако гора неће теби, а ти иди гори!

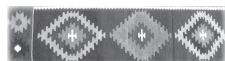
Ако гости нису бесни, кућа није тесна.

Ако да Бог здравља!

Ако двоје знају тајну, то више није тајна!

Ако добро ћути, зло царује.

Ако ђавола није тражио, дошао му је са женом.

Ако желиш некога да упознаш, питај како живи са комшијама.

Ако жену тучеш, своју срећу тучеш.

Ако зеца ниси ухватио за уши, касно је да га хваташ за реп.

Ако зима устима не уједе, она репом ошине.

Ако зло чиниш, добру се не надај!

Ако знаш шта ти је било, не знаш шта ће ти бити.

Ако идеш вуку, поведи пса.

Ако идеш злим путем, зло ће те снаћи.

Ако извршаваш Божје заповести, добићеш снагу.

Ако изгубиш, не тражи, ако нађеш, не кажи.

Ако има века, има и лека.

Ако има и мало соли у глави.

Ако имаш брата, чувај и побратима.

Ако имаш, завидеће ти, ако немаш, кудиће те.

Ако имаш леђа, самара много има.

Ако имаш питају: одакле ти; ако немаш кажу:
тако му и треба.

Ако иштеш – можда ће ти дати.

Ако је изгубљена битка, није рат.

Ако је и мед, не ваља прст угристи.

Ако је и рђаво време – путници путују.

Ако је и црна крава, бело млеко даје.

Ако је кратак дан, дуга је година.

Ако је лепа, не питај је зна ли вести.

Ако је небо тамно, звезде су јасне.

Ако је неко луд, не буди му друг.

Ако је он паметан, ја не жалим што сам луд.

Ако је трава покошена, остало је корење.

Ако је циљ велики, пут није тежак.

Ако јој запушиш уста, проговориће и на лакат.

Ако коза лаже, рог не лаже.

Ако купујеш оно што ти не треба, продаваћеш оно што ти треба.

Ако ме он слагао, лажем и ја вас.

Ако ми не можеш помоћи, немој ми одмагати.

Ако му је срце као говор, добар је.

Ако му кокошка не носи два јајета, он је не храни.

Ако му пружиш прст, узеће ти целу руку.

Ако не знаш да снесеш јаје, знаш шта је мућак.

Ако не знаш какав си, питај своју жену.

Ако не знаш какви су ти отац и мајка, питај своју жену.

Ако не знаш поштено говорити, знаш паметно ћутати.

Ако не знаш шта је добро, питај шта је скупо.

Ако не знаш шта је здравље, питај болесника.

Ако некоме нешто није дало мајчино млеко,
кравље му није надокнадило.

Ако нема спасења, има утехе.

Ако немаш ништа друго, чувај образ.

Ако не платиш на ћуприји, платићеш на мосту.

Ако неће зло од тебе, бежи ти од зла.

Ако носиш прљаву кошуљу,
или се ожени или остави своју жену.

Ако паднеш у поток, криви себе а не поток.

Ако радиш умрећеш, ако не радиш, још пре ћеш.

Ако сам ти продао краву, нисам ливаду.

Ако се ожениш на брзину, кајаћеш се натенане.
Ако се у ноге не уздаш, у коло се не хватај!
Ако силом тераш керове у лов – меса нећеш јести.
Ако су преци јели кисело грожђе, потомцима трну зуби.
Ако ти дуг преноћи, ниси добар домаћин.
Ако ти је мила глава на рамену, не ради то!
Ако хоћеш да видиш ко је и какав је – дај му власт.
Ако хоћеш да те сви мрзе, реци свакоме ко је ко.
Ако човек није јачи од себе, није ни од кога.

